

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev for 2016

Kriminalomsorgsdirektoratet
(KDI)

Innhold

1.	Innledning	2
2.	hovedutfordringer	2
3.	Mål for 2016	3
3.1.	Mål for justis- og beredskapssektoren.....	3
3.2.	Mål, styringsparametere og oppdrag for KDI i 2016.....	4
3.2.1.	Styrke forebyggingen av kriminalitet.....	4
3.2.2.	En mer effektiv straffesakskjede	7
3.3.	Fellesføringer fra Regjeringen og JD.....	11
3.4.	Andre saker	12
3.4.1.	Internasjonalt arbeid	12
3.4.2.	Tilskudd til frivillige organisasjoner – kap. 430, post 70	12
3.4.3.	Merknader fra Riksrevisjonen	13
3.4.4.	Anbefalinger fra Sivilombudsmannen.....	13
3.4.5.	Personalpolitikk og likestilling	13
4.	Rapportering og styringsdialog i 2016	14
4.1.	Rapportering.....	14
4.2.	Styringsdialogmøter	15
5.	Budsjettrammen for 2016	16
	Vedleggsliste.....	19

1. INNLEDNING

Det vises til Prop. 1 S (2015–2016) fra Justis- og beredskapsdepartementet, Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) fra Finansdepartementet og Innst. 6 S (2015–2016). Tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av Stortingets endelige budsjettvedtak av 17. desember 2015 og presenterer de økonomiske rammene for virksomheten i 2016, jf. Økonomireglementet § 7 og Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 1.4.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) utarbeidet i 2015 nye mål for justis- og beredskapssektoren, innenfor områdene straffesakskjeden, asylkjeden og samfunnssikkerhet og beredskapskjeden. Målene er endringsmål som ble fastsatt på bakgrunn av politiske ambisjoner og utfordringer og de skal gi gjenfinnbare effekter for samfunnet og brukerne. Målene videreføres i 2016.

Tildelingsbrevet til Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) for 2016 tar utgangspunkt i de målene som er satt under straffesakskjeden, jf. Prop. 1 S (2015–2016) og de hovedutfordringene som er særlig relevante for kriminalomsorgen. De mål, styringsparametere, resultatkrav og oppgaver som fremkommer i dette tildelingsbrevet vil være førende for departementets oppfølging av KDI i 2016.

Departementet understreker at tildelingsbrevet ikke er uttømmende for hvilke oppgaver KDI skal utføre. Utover de krav og prioriteringer som omtales i tildelingsbrevet, legger departementet til grunn at den løpende virksomheten til KDI videreføres innenfor de føringer som følger av instruks for KDI, samt øvrig gjeldende regelverk og instruks. KDI har et selvstendig ansvar for å informere departementet om vesentlige avvik i forhold til virksomhetens oppgaver slik de fremkommer av tildelingsbrev og instruks.

2. HOVEDUTFORDRINGER

Kriminalomsorgen er det siste leddet i straffesakskjeden. Etaten skal sørge for at domfelte gjennomfører straff og stille varetektsplasser til disposisjon for politiet. Straffen skal gjennomføres på en måte som tar hensyn til formålet med straffen, som motvirker nye straffbare handlinger, som er betryggende for samfunnet og som innenfor disse rammene sikrer domfelte tilfredsstillende forhold. Det skal gis tilbud om gjenopprettende prosess under straffegjennomføringen. Ved varetektsfengsling skal kriminalomsorgen legge forholdene til rette for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon.

Det er fortsatt utfordringer mht. en effektiv straffesakskjede uten flaskehals. For kriminalomsorgen er det særlig viktig å sørge for tilstrekkelig kapasitet og vedlikehold av fengselsbygg. Videre er det utfordringer knyttet til å forebygge ny kriminalitet og sørge for en god tilbakeføring til samfunnet.

30. oktober 2015 la SSB frem en undersøkelse om innsattes levekår. Den viser at innsatte har gjennomgående dårligere levekår enn resten av befolkningen. Dette kommer tydelig frem på områder som rus, helse, økonomi, bolig, arbeid og utdanning. Kriminalomsorgen skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater legge til rette for at innsatte får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på. Samarbeidet skal bidra til en samordnet innsats for å dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet. Regjeringen styrker innsatsen mot mennesker med rusproblemer som har begått kriminalitet ved at straffereaksjonen betinget dom med Narkotikaprogram med domstolskontroll gjøres landsdekkende. Det vises til omtale under punkt 3.2.1.

Mange fengselsbygg er svært nedslitt, med et stort oppgraderingsbehov. Regjeringen styrker innsatsen på dette området. Det er bevilget midler til vedlikehold av fengslene og til erstatningskapasitet ved Ullersmo fengsel og Indre Østfold fengsel avd. Eidsberg i forbindelse med planlagt nedstenging av Oslo fengsel, avd. A, jf. omtale under punkt 3.2.2.

Regjeringen ønsker mindre byråkrati og mer effektiv bruk av fellesskapets ressurser. KDI har på oppdrag fra departementet utredet alternative modeller for en å endre dagens organisering av kriminalomsorgen i tre nivåer, til to nivåer uten regioner. Omorganiseringen skal baseres på mål om likhet i saksbehandlingen, bedre sammenheng i straffesakskjeden, en sterk og tydelig etatsledelse og effektiv ressursutnyttelse, der mest mulig ressurser går til tjenesteproduksjon og mindre til administrasjon og ledelse.

3. MÅL FOR 2016

3.1. Mål for justis- og beredskapssektoren

Målene for justis- og beredskapssektoren er i 2016:

1. Straffesakskjeden

- a. Redusere alvorlig kriminalitet
- b. Styrke forebyggingen av kriminalitet
- c. En mer effektiv straffesakskjede

2. Asylkjeden

- a. Færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov
- b. Raskere avklaring av identitet
- c. Raskere retur

3. Samfunnssikkerhet- og beredskapskjeden

- a. Redusere sårbarhet i samfunnet
- b. Kunnskapsbasert forebygging
- c. Styrke samhandling i beredskap og krisehåndtering
- d. Bedre ledelse og styrket ledelseskultur

Kriminalomsorgen utgjør en del av straffesakskjeden og skal i 2016 arbeide for å styrke forebyggingen av kriminalitet og bidra til en mer effektiv straffesakskjede, jf. 1, punkt b og

c. Under følger en nærmere beskrivelse av kriminalomsorgens målsettinger for 2016, styringsparametere, og hvilke tiltak som skal iverksettes i kommende budsjettperiode for å nå målene.

3.2. Mål, styringsparametere og oppdrag for KDI i 2016

3.2.1. Styrke forebyggingen av kriminalitet

Straffesakskjeden	
MÅL:	Styrke forebyggingen av kriminalitet
Rapportering:	Hvert tertial
<p>Kriminalomsorgen skal arbeide for lavest mulig tilbakefall til ny kriminalitet etter endt straffegjennomføring. Straffegjennomføring, både i fengslene og i samfunnet, skal tilrettelegges med utgangspunkt i individuelle behov og forutsetninger, og med vekt på å støtte domfeltes evne og vilje til å bryte med kriminalitet.</p> <p>Straffegjennomføring i samfunnet, individuelt tilpassede tilbud og et godt samarbeid mellom de ulike velferdsetatene er eksempler på tiltak som antas å bidra til å forebygge kriminalitet.</p> <p>Vellykket tilbakeføring til samfunnet etter gjennomført straff forutsetter et godt samarbeid med og mellom de ulike velferdsetatene samt frivillige organisasjoner. Det er et mål å styrke den samordnede innsatsen for tilbakeføring og fjerne glippsoner. Det skal sikre bedre tilrettelagte tilbud for den enkelte og en best mulig overgang fra straffegjennomføring til frihet.</p> <p>Det legges opp til økt bruk av straffereaksjonen betinget dom med Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) ved at ordningen gjøres landsdekkende. Det er bevilget 30 mill. kroner til tiltaket hvorav 20 mill. kroner til kriminalomsorgen. Oppgaven skal legges til friomsorgskontorene, og midlene skal benyttes til å dekke nye stillinger ved disse kontorene samt ND-sentrene i Bergen og Oslo.</p> <p>Straffegjennomføring i behandlings- eller omsorgsinstitusjon etter straffegjennomføringsloven § 12 er et viktig tiltak for mange innsatte. Det forventes at kriminalomsorgen minst opprettholder nivået i 2015 på gjennomførte § 12-døgn.</p> <p>Det er en målsetning at flere innsatte skal få et aktivitetstilbud som i størst mulig grad kan forebygge tilbakefall til kriminalitet. Kriminalomsorgen skal også arbeide for best mulig progresjon for innsatte før løslatelse, bl.a. ved økt bruk av delgjennomføring på elektronisk kontroll.</p> <p>KDI skal arbeide for å forebygge at radikalisererte enkeltpersoner får spredt sine budskap</p>	

og for at sårbare grupper ikke radikaliseres. Kriminalomsorgen skal under straffegjennomføringen og forut for løslatelsen samarbeide med relevante partnere i dette arbeidet.

I Riksrevisjonens (RR) Dokument 1 (2014–2015) for JD påpekes det bl.a. at innsattes behov i liten grad kartlegges, med den følge at viktige rehabiliteringstiltak ikke er til stede ved løslatelse. Kriminalomsorgen skal styrke det kriminalitetsforebyggende arbeidet og forvaltningssamarbeidet, bl.a. gjennom økt bruk av kartleggingssystemet BRIK. Det vises for øvrig til styringsparametere for 2016 i tabellen under.

KDI skal prioritere å bidra til forsknings- og utviklingsarbeid som kan dokumentere eller sannsynliggjøre effekter av kriminalomsorgens ressursinnsats for forebygging av kriminalitet. KDI skal i denne sammenheng bidra aktivt i etatsstyringsdialogen ved utforming av resultatmål for virksomheten.

Styringsparametere		
Rapportering:	Tertialvis	
Formål: Innhold i straffegjennomføringen, bemanning og kompetanse er forutsetninger for kriminalomsorgens forebyggende arbeid. I tillegg har mange enkelttiltak betydning for å redusere tilbakefall. JD vil følge opp kriminalomsorgens arbeid på enkelte parametere som antas å ha betydning for redusert tilbakefall.		
Måleenhet:	Utgangspunkt:	Resultatkrav/ambisjonsnivå:
<u>Parameter 1</u> Andel fengselsdøgn med aktivitet	77 prosent (pr. 2. tertial)	85 prosent
<u>Parameter 2</u> Antall kartlegginger i BRIK		500
<u>Parameter 3</u> Andel delgjennomføring EK	17 prosent (rapportert 20.11)	25 prosent
Rød	Gul	Grønn
Store avvik sammenlignet med fastsatt resultatkrav. Korrektive tiltak må iverksettes.	Mindre avvik sammenlignet med fastsatt resultatkrav. Korrektive tiltak må vurderes.	Leveransen på styringsparameteren er i tråd med fastsatt resultatkrav.

Tiltak/Oppdrag	Rapportering	Rapporterings- tidspunkt
Etablere et permanent og landsdekkende tilbud om Narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. Prop. 1 S (2015–2016).	Status/fremdrift i arbeidet	Hvert tertial
I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2016, bes helseforetakene om å « <i>Etablere flere tilbud innen psykisk helsevern i norske fengsler</i> ». KDI bes om å prioritere å legge til rette for økt tjenesteyting fra spesialisthelsetjenesten innen psykisk helsevern i 2016.	Status for arbeidet	Årsrapport
Sørge for riktig bruk av kvalifiserte tolker. KDI oppfordres til å innføre retningslinjer for bestilling av tolketjenester, der dette er relevant.	Status for arbeidet	Årsrapport
KDI skal i samarbeid med Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Husbanken og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet gjennomføre den nasjonale strategien for boligsosialt arbeid Bolig for velferd (2014–2020), jf. Prop. 1 S (2015–2016) fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Utover oppfølging av felles målsettinger for strategiperioden, vil utvikling og lansering av digital boligsosial veiviser være prioritert i 2016. I status- og avviksrapporten for arbeidet med Bolig for velferd, som skal leveres 1. april 2016, skal direktoratene konkretisere utfordringer i arbeidet med å gjennomføre strategien og skissere tiltak for å løse disse.	Status for arbeidet	Årsrapport
JD vil i løpet av 2016 ta initiativ overfor KDI til oppfølging av relevante funn i Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse blant innsatte (2015).	Avklares senere	Avklares senere
JD har i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Kunnskapsdepartementet og KMD igangsatt et arbeid for styrket samordning ved tilbakeføring og for å fjerne	Avklares senere	Avklares senere

glippsoner. KDI vil bli bedt om å bidra i arbeidet.		
KDI skal legge til rette for behovskartlegging av domfelte ved endt straffegjennomføring eller løslatelse fra fengsel. Arbeidet skal sees i sammenheng med BRIK.	Status for arbeidet	Årsrapport
KDI skal følge opp regjeringens handlingsplan mot radikaliserings, gjennom kriminalomsorgens tiltaksplan og mentorordning.	Status for arbeidet	Årsrapport

Rapporteringskrav	Rapporterings- tidspunkt
Andel fengselsdøgn med program, arbeid og/eller skole.	Hvert tertial
Status for oppfølging av rapport om likeverdige soningsforhold for kvinnelige og mannlige innsatte.	Årsrapport
Kort omtale av oppfølgingen av <i>Bolig for velferd – nasjonal strategi for boligsosialt arbeid 2014 – 2020</i> , jf. oppdragsbrev av 22. mai 2014.	Årsrapport
Kort omtale av arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, herunder mentorordning i fengslene og styrking av kunnskap og opplæring om området.	Årsrapport
Antall døgn etter straffegjennomføringsloven § 12.	Årsrapport
Statistikk over bruk av tvangsmidler etter strgfjl. § 38 og en vurdering av situasjonen.	Årsrapport
Statistikk over bruk av isolasjon/utestengelse fra fellesskap og en vurdering av situasjonen.	Årsrapport
Status for oppfølging av arbeidsdriftsstrategien.	Årsrapport
Status for oppfølging av undersøkelsen «Forekomst av psykiske lidelser hos domfelte i norske fengsler (2014-1)».	Årsrapport
Status for samarbeidet med NAV og antall NAV-veiledere i fengsel.	Årsrapport

3.2.2. En mer effektiv straffesakskjede

MÅL:	En mer effektiv straffesakskjede
Rapportering:	Tertialvis
<p>Kriminalomsorgen skal som det siste leddet i straffesakskjeden sørge for tilstrekkelig kapasitet for straffegjennomføring. Det skal også særlig legges til rette for et godt samarbeid med politi og påtalemyndigheten om varetekt. Kriminalomsorgen skal i samarbeid med Statsbygg sørge for godt vedlikehold av fengselsbygg. Det vises bl.a. til Meld. St. 12 (2014–2015) <i>Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen</i>.</p>	

Det er bevilget om lag 406 mill. kroner i 2016 til etablering av nye fengselsbygg med 96 plasser ved Ullersmo fengsel og 85 plasser ved Indre Østfold fengsel, avdeling Eidsberg jf. Prop. 1 S (2015–2016). Plassene skal ferdigstilles i løpet av første halvår 2017 slik at det overlapper med planlagt nedstenging av Oslo fengsel avdeling A. I budsjettet for 2015 var det forutsatt etablering av totalt 41 fengselsplasser ved Bergen, Hustad, Kongsvinger og Bodø fengsler, jf. tildelingsbrevet til KDI for 2015. Plassene ved Bergen og Hustad er etablert i løpet av 2015. Det er viktig at KDI sørger for rask etablering av de resterende 26 plassene ved Kongsvinger fengsel og Bodø fengsel.

Det er i 2016 bevilget til sammen 115 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold av fengslene over Statsbyggs budsjett kap. 2445, herunder 15 mill. kroner knyttet til Regjeringens tiltakspakke for økt sysselsetting. Fengslene Åna, Bergen, Ullersmo, Oslo avd. B, Ila og Trondheim skal prioriteres, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). I tillegg er det bevilget ca. 80 millioner kroner til ordinært vedlikehold. KDI skal, i samarbeid med Statsbygg, sørge for at midlene benyttes i henhold til vedlikeholdsplanen og at investeringene fremmer best mulig forhold for innsatte, tilsatte og forvaltningssamarbeidspartnere.

KDI skal påse at fengslenes ordinære kapasitet til enhver tid er lik det som er fastsatt av JD. Per 1. januar 2016 er ordinær kapasitet 4 173. Ordinær kapasitet kan ikke endres uten JDs forhåndssamtykke. KDI skal påse at aktuell kapasitet ved fengslene er tilnærmet lik ordinær kapasitet. Aktuell kapasitet skal inkludere 50 dubleringsplasser. Ved store temporære avvik, for eksempel ved midlertidige stengninger av fengselsavdelinger som følge av vedlikehold, skal JD underrettes i god tid før stengning iverksettes.

KDI skal arbeide for god utnyttelse av all straffegjennomførings- og varetektskapasitet. God kapasitetsutnyttelse skal sikre hurtig iverksettelse av straff og tilstrekkelig varetektskapasitet. Særsilt oppmerksomhet må vies til utnyttelse av leide fengselsplasser i Nederland. Det er et langsiktig mål å redusere belegget i fengslene. På grunn av høyt kapasitetsbehov vil det trolig være nødvendig å opprettholde et høyt belegg i fengslene også i 2016.

KDI skal sørge for at det utarbeides oppdaterte prognoser for forventet straffegjennomføringsbehov.

KDI og POD samarbeider om et prosjekt hvor kriminalomsorgen i deler av landet driver transport av varetektsinnsatte for politiet. KDI vil få en belastningsfullmakt for å dekke utgiftene til prosjektet.

Departementet sendte sommeren 2015 på høring forslag til omorganisering av kriminalomsorgen og lovendringer som vil være nødvendig for å gjennomføre omorganiseringen. Forslaget innebærer blant annet å endre dagens trenivå-modell til en tonivå-modell uten regioner. Høringsuttalelsene og KDIs utredninger av enhetsmodellen

og gevinstrealiseringsplan av oktober og desember 2015, er til behandling i departementet. JD vil komme tilbake til KDI med et eventuelt oppdrag om å gjennomføre endringer.

Det vises til Riksadvokatens brev av 14. desember 2015 til Statsadvokatembetene og politimestrene om justering av retningslinjene for innhenting av personundersøkelser for mindreårige (PUM). KDI har mottatt kopi av brevet. Departementet legger til grunn at KDI følger opp og iverksetter tiltak for å bedre kapasiteten til å iverksette og gjennomføre personundersøkelser for mindreårige, slik Riksadvokaten anmoder om.

Styringsparametere		
Rapportering:	Tertialvis	
Formål: For å sikre god flyt i straffesakskjeden må eksisterende kapasitet for straffegjennomføring og varetekt utnyttes best mulig. JD vil følge opp KDIs arbeid med kapasitetsutnyttelse for straffegjennomføring med elektronisk kontroll (EK), og arbeidet med saksbehandlingstid i soningsoverføringssaker gjennom tallfestede resultatmål. JD vil i tillegg følge med på kapasitetsutnyttelsen i fengslene, jf. ukentlig rapportering.		
Måleenhet:	Utgangspunkt:	Resultatkrav/Ambisjonsnivå
<u>Parameter 1:</u> Kapasitetsutnyttelse for elektronisk kontroll	92 prosent (rapportert 20.11)	90 prosent
<u>Parameter 2:</u> Saksbehandlingstid i soningsoverføringssaker:		
a) Innsendelse fra fengsel til KDI innen 10 dager	88 prosent (pr. 2. tertial)	100 prosent
b) Igangsetting innen 10 dager	97 prosent (pr. 2. tertial)	100 prosent
c) Saksbehandlingstid fra mottatt aksept fra mottakerlandet.	5 dager (pr. 2. tertial)	Opprettholde resultater fra 2015.
Rød	Gul	Grønn
Avvik på mer enn 25 pst. fra kravet. Korrektive tiltak må iverksettes.	Avvik på 10 til 25 pst. fra kravet. Korrektive tiltak må vurderes.	Avvik på 10 pst. fra kravet.

Tiltak/Oppdrag	Rapportering	Rapporterings- tidspunkt
Bygge ut nye fengselsbygg med 96 plasser ved Ullersmo fengsel og 85 plasser ved Indre Østfold fengsel, avdeling Eidsberg.	Fremdrift i etableringen.	Egne rapporteringsmøter
Etablere 6 plasser ved Bodø fengsel og 20 plasser ved Kongsvinger fengsel, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og oppdrag i tildelingsbrevet for 2015.	Fremdrift i etableringen.	Egne rapporteringsmøter
Samarbeide med POD om utarbeidelse av statistikk over behovet for varetektsplasser	Vurdering av behovet for varetektsplasser.	Hvert tertial
I samarbeid med JD, utarbeide en plan for oppfølging av kapasitetstiltak fram mot 2020, inkludert tidsplan for tiltak, plan for vedlikehold, nedstengninger og erstatningsbygg, jf. Meld. St. 12 (2014–2015) og Innst. 305 S (2014–2015)	Status for arbeidet med planen	Hvert tertial
Følge opp leie av fengselskapasitet i Nederland, inkl. konsekvenser for plassering av utenlandske innsatte ved Kongsvinger fengsel. Det vises også til omtale av tvisteløsningsmekanisme, jf. vedlegg 10.	Kapasitetsutnyttelse Budsjett Leieforhold Situasjonen i fengselet	Egne rapporteringsmøter
Utarbeide prognoser for forventet straffegjennomføringsbehov for fem år utover inneværende år. Prognosene skal omfatte alle relevante straffegjennomføringsformer og det skal redegjøres for ev. risikoer og usikkerhetsmomenter knyttet til prognoseverdiene.	Behovet for straffegjennomføringskapasitet	Andre tertial

RAPPORTERINGSKRAV	Frist
Oversikt over soningskø, belegg, varetekt og barn i fengsel, jf. tidligere utarbeidet mal. (Det kan bli aktuelt å foreta endringer i rapporteringskravet for ukentlig statistikk i løpet av 2016. JD vil komme tilbake til dette på egnet	Ukentlig

måte).	
Antall soningsoverførte	Månedlig
Vurdering av status og kortsiktige prognoser for soningskøen, gjennomsnittlig medgått tid i køen samt en oversikt over dommer fordelt etter antall døgn i køen.	Tertialvis

3.3. Fellesføringer fra Regjeringen og JD

3.3.1. Brukerundersøkelser

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen. I 2016 skal kriminalomsorgen kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten. KDI står fritt til selv å velge metode for kartleggingen. Virksomheter som allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdialog, skal vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye.

På bakgrunn av kartleggingen skal kriminalomsorgen vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene.

I årsrapporten for 2016 skal KDI omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

Det vises også til Rundskriv H-14/2015 fra KMD i vedlegg 2.

3.3.2. Krav lærling i statlige virksomheter

Regjeringen har besluttet å iverksette en strategi for å øke antall lærlinger i statsforvaltningen, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-flere-larlinger-i-staten/id2428339/>. Et sentralt tiltak i strategien er et krav til alle statlige virksomheter om å knytte til seg minst én lærling.

KDI bes i årsrapporten rapportere antallet lærlinger som har vært tilknyttet kriminalomsorgen i løpet av 2016.

3.3.3. IKT-utvikling

IKT-utviklingen i justissektoren skal gjennomføres i tråd med vedtatt IKT-strategi 2011–2015 og IKT-handlingsplan 2016. IKT-handlingsplanen beskriver de utviklingsprosjekter som skal gjennomføres i perioden for å støtte opp under målsetningene i vedtatt IKT-

strategi og avdelingenes IKT-mål. Overordnede fellesføringer for alle IKT-relaterte investeringer i staten følger av Digitaliseringsrundskrivet H-17/15. Nye krav fra rundskrivet er innarbeidet i IKT-handlingsplanen. Det skal rapporteres i samsvar med IKT-styringsmodell i justissektoren.

I styringen av kriminalomsorgens IKT-portefølje er KDI ansvarlig for å avsette nødvendige midler og bemanning til å sikre forsvarlig drift og forvaltning av løsninger og systemer. KDI skal årlig forelegge utkast til overordnet porteføljeprioritering med prosjektforslag til departementet for eventuelle merknader. Departementets innspill skal følges opp av KDI. Ved hendelser som medfører behov for større omprioriteringer i porteføljen, skal KDI forelegge dette for departementet til uttalelse.

KDI skal tertialvis rapportere på viktige IKT-prosjekter i kriminalomsorgen. KDI skal innen 1. februar 2016 foreslå for JD hvilke IKT-prosjekter det skal rapporteres på. JD vil behandle forslagene i god tid før rapportering til 1. tertial.

3.4. Andre saker

3.4.1. Internasjonalt arbeid

JDs samarbeid med Russland er regulert i avtale av 29. mars 2006 og tilhørende tidsavgrensede samarbeidsprogram. Samarbeidet er politisk forankret i begge land og JD utgjør styringsnivået. KDI skal gjennomføre nærmere avtalte tiltak i programmene. Prosjektaktiviteter finansieres av Utenriksdepartementet og KDI skal påse at rapportering følger krav og frister angitt av UD.

Gjennom EØS-finansieringsmekanismene bidrar Norge til å styrke og videreutvikle kriminalomsorgen i mange land. KDI skal videreføre inngåtte oppdrag som programpartner og eventuelle nye partnerskap. KDI skal rapportere jevnlig til JD om erfaringer og utvikling i aktuelle land. Målet for samarbeidet er redusert tilbakefall til ny kriminalitet gjennom fokus på økt kvalitet i straffegjennomføring, og bedre samhandling i justissektoren. KDI skal ha fokus på å bidra til at flere utenlandske innsatte overføres til soning og tilbakeføring i sitt hjemland, jf styringsparameter om saksbehandlingstid i soningsoverføringssaker.

3.4.2. Tilskudd til frivillige organisasjoner – kap. 430, post 70

I 2014 ble tilskuddsforvaltningen av post 70 under kap. 430 delegert til KDI. Den delen av tilskuddsmidlene som ikke er bundet opp ved øremerking skal kunngjøres offentlig av KDI. Retningslinjer for tilskuddsforvaltning og regelverk for tilskuddsordningen følger vedlagt.

Under budsjettbehandlingen vedtok Stortinget, jf. Innst. 6 S (2015–2016), føringer for tildeling av midler til frivillige organisasjoner. KDI bes avvente departementets oppfølging av vedtaket.

3.4.3. Merknader fra Riksrevisjonen

Merknader fra Riksrevisjonen skal ha høy prioritet. KDI skal sørge for at Riksrevisjonens merknader og manglende revisjon av regnskap for 2014 følges opp og at nødvendige tiltak settes i verk for at regnskap kan revideres. KDI skal utvikle en konkret plan for oppfølging av ev. feil og mangler påpekt av Riksrevisjonen. Oppfølgingsplanen skal være tema i styringsdialogen og omtales i årsrapporten.

Det vises også til Dokument 1 (2014–2015) for JD hvor det bl.a. påpekes at innsatte i liten grad kartlegges, får egnet bolig, nødvendig helsetjenester og arbeid eller utdanning. KDI skal, i samarbeid med JD, følge opp merknaden fra Riksrevisjonen og arbeide videre for å følge opp det overordnede og samordnede ansvaret for å sikre en god tilbakeføring av innsatte til samfunnet, jf. mål om å styrke forebyggingen av kriminalitet.

3.4.4. Anbefalinger fra Sivilombudsmannen

KDI skal sørge for at anbefalingene fra Sivilombudsmannen og *Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse* følges opp på en hensiktsmessig måte.

3.4.5. Personalpolitikk og likestilling

Det er et overordnet mål å sikre riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Videre er det et mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne har en variert erfaringsbakgrunn og gjenspeiler mangfoldet i befolkningen med hensyn til kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn.

For staten samlet er målsettingen å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 pst. Vi ber om at virksomheten i årsrapporten for 2016 redegjør for status og for hvilke tiltak som er iverksatt for å øke andelen av kvinnelige ledere.

Virksomhetene skal i tillegg gjøre rede for planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på alle de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne, i tråd med rapporteringsmalen i veilederen «Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten».

Det bes om at KDI i årsrapporten/årsberetningen utarbeider en tilstandsrapport for likestilling basert på anbefalingene i veilederen.

3.4.6. Internrevisjon

I rundskriv R-117 fra Finansdepartementet, Internrevisjon i statlige virksomheter, fra 20. mai 2015, stilles det krav om at alle virksomheter med samlede utgifter eller samlede inntekter over 300 mill. kroner, skal vurdere om de bør bruke internrevisjon. Dette gjelder for virksomheter som ikke allerede har etablert, eller besluttet å etablere, en internrevisjon.

KDI bes innen 1. mai 2016 vurdere om virksomheten bør bruke internrevisjon. Vurderingen skal sendes JD til orientering, med kopi til Riksrevisjonen og Direktoratet for økonomistyring.

4. RAPPORTERING OG STYRINGSDIALOG I 2016

4.1. Rapportering

Resultat- og regnskapsrapportering til departementet skal oversendes tertialvis. Det er viktig at KDI i rapporteringene gjør en selvstendig vurdering av utfordringer i kriminalomsorgen og kommer med forslag til løsninger på hvordan krav til måloppnåelse skal oppnås. Det skal legges spesielt stor vekt på hvordan virksomheten bidrar til overordnet måloppnåelse.

I tertialrapportene skal det gis en statusoppdatering på oppdrag og tiltak som er nevnt i tildelingsbrevet. Departementet legger til grunn at KDI fortsatt har statistikk på vesentlige områder, og at dette er tilgjengelig for departementet ved behov. JD kan ha behov for statistikk og annen kunnskap om kriminalomsorgen utover det som blir formidlet i styringsdialogen og i faste rapporteringer, til tider med kort tidsfrist. Kriminalomsorgens årsstatistikk forventes ferdigstilt i løpet av første tertial 2016.

Det er viktig at KDI sørger for god kvalitetssikring av de data og opplysninger som inngår i rapporteringen. Dette gjelder også rapportering som videresendes fra underliggende enheter.

Tabellen under gir en oversikt over rapporteringsperioder og rapporteringsfrister i 2016. Det er viktig at fristene overholdes.

Rapporteringsfrister i 2016

Periode	Frist for rapportering til JD
1. tertial, pr. 30. april	27. mai 2016
2. tertial, pr. 31. august	23. september 2016
3. tertial, pr. 31. desember	10. februar 2017

Oversikt over rapporteringskrav til tertialrapporter og andre særskilte oversendelsesfrister vil oversendes i endelig tildelingsbrev.

Nærmere om tertial- og årsrapporter

JD skal rapportere til Stortinget om oppnådde resultater i budsjettproposisjonen for kommende år. Virksomhetens resultatrapportering for 2016 vil danne grunnlag for rapporteringen i budsjettproposisjonen for 2017.

Finansdepartementet har fastsatt endringer i bestemmelser om økonomistyring i staten («Bestemmelsene»), herunder krav til innhold i årsrapport. Årsrapporten fra KDI skal inneholde seks deler, med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av framtidssutsikter
- VI. Årsregnskap

Det vises for øvrig til vedlagte mal for tertial- og årsrapport.

Regnskapsrapportering

KDI skal i sin rapportering benytte standard kontoplan for statlige virksomheter. Nærmere informasjon finnes på DFØs nettsider www.dfo.no (under Forvaltning/Statsregnskapet).

Nærmere om risikovurderinger

KDI skal gjennomføre risikovurderinger på overordnet nivå. Risikovurderingene skal relateres til mål for virksomheten. Der hvor det vurderes å være høy risiko, skal risikoreduserende tiltak iverksettes innenfor virksomhetens fullmakter. Det skal også gjøres vurderinger av om resterende risiko er akseptabel.

Risikovurderingene skal være tema i første styringsdialogsmøte i 2016, 29. februar 2016, og dokumenteres i referatet fra styringsdialogen. I forbindelse med senere styringsdialogsmøter skal risikovurderingene oppdateres.

4.2. Styringsdialogmøter

Det legges opp til faste styringsmøter og budsjettmøter mellom JD og KDI i 2016. JD og KDI skal i samarbeid lage en plan for fagmøter.

Møtedatoer i 2016

Dato	Tidspunkt	Type møte	Tema
29. februar 2016	10 – 13	Styringsmøte	Årsrapport 2015
29. februar 2016		Budsjettmøte	Revidert nasjonalbudsjett 2016
22. april 2016		Budsjettmøte	Forslag til rammefordeling 2017
13. juni 2016	10 – 13	Styringsmøte	Første tertialrapport 2016
13. juni 2016		Budsjettmøte	Prop. 1 S for 2017

3. oktober 2016		Budsjettmøte	Satsingsforslag/konsekvensjusteringer/ budsjettiltak 2018 og ev. nysalderingen 2016
10. oktober		Styringsmøte	Andre tertialrapport 2016
18. november		Budsjettmøte	Satsingsforslag 2018
Februar 2017		Styringsmøte	Årsrapport 2016

JD ber om at halvparten av møtene kan avholdes i KDIs lokaler, og vil avklare dette i forbindelse med hvert enkelt møte.

5. BUDSJETTRAMMEN FOR 2016

Fra 2015 ble det innført nøytral merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer. Denne ordningen innebærer at merverdiavgift i hovedsak ikke lenger skal budsjetteres og regnskapsføres som en driftsutgift på virksomhetenes egne budsjettkapitler, men i stedet budsjetteres og regnskapsføres sentralt på kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01, Driftsutgifter. For nærmere omtale av ordningen vises det til rundskriv R-116 av 19. september 2014 fra Finansdepartementet, Nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen. Ordningen er også omtalt i Prop. 1 S (2014–2015), del III, pkt. 4 og i Gul bok for 2016.

Fra 2015 ble det innført nøytral merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer. Denne ordningen innebærer at merverdiavgift i hovedsak ikke lenger skal budsjetteres og regnskapsføres som en driftsutgift på virksomhetenes egne budsjettkapitler, men i stedet budsjetteres og regnskapsføres sentralt på kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01, Driftsutgifter. For nærmere omtale av ordningen vises det til rundskriv R-116 av 19. september 2014 fra Finansdepartementet, Nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen. Ordningen er også omtalt i Prop. 1 S (2014–2015), del III, pkt. 4 og i Gul bok for 2016.

Vi viser for øvrig til rundskriv R-117 fra Finansdepartementet om internrevisjon i statlige virksomheter som ble oversendt KDI 8. september 2015. I rundskrivet stilles det krav om at alle virksomheter med samlede utgifter eller samlede inntekter over 300 mill. kroner, skal vurdere om de bør bruke internrevisjon. Det stilles i tillegg krav til innrettingen av internrevisjoner i statlige virksomheter. Vi ber KDI om å være oppmerksomme på de frister som fremgår av rundskrivet med tanke på vurdering av bruk av internrevisjon, ev. om tilpasning til krav til innretting av internrevisjoner.

På bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak stilles følgende budsjettrammer til disposisjon i 2016.

Kap. 430/3430 Kriminalomsorgen

Tabell 1 Budsjett for 2016. Kap. 430/3430.

Kap. 430		(i 1000 kroner)
Post 01	Driftsutgifter	4 080 864
Post 21	Spesielle driftsutgifter	88 314
Post 45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	60 872
Post 60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv.	90 195
Post 70	Tilskudd	22 472
Sum		4 342 717
Kap. 3430		(i 1000 kroner)
Post 02	Arbeidsdriftens inntekter	89 875
Post 03	Andre inntekter	20 863
Post 04	Tilskudd	2 245
Sum		112 983

Kap. 432/3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Tabell 2 Budsjett for 2015. Kap. 432/3432

Kap. 432		(i 1000 kroner)
Post 01	Driftsutgifter	186 247
Sum		186 247
Kap. 3432		(i 1000 kroner)
Post 03	Andre inntekter	993
Sum		993

Følgende midler er holdt tilbake i departementet for 2016:

- 3,5 mill. kroner på kap. 430 post 01 til å dekke kvalitetssikring (KS1) for konseptvalgutredningen for Østlandet.
- 350 000 kroner på kap. 430, post 01 til evaluering av ungdomsenhetene og tverretattlig team
- 510 000 kroner på kap. 430, post 01 til evaluering av EK

Midler til følgende nye tiltak er innarbeidet i budsjetttrammen for KDI for 2016:

- 270 mill. kroner til leie av fengselskapasitet i Nederland
- 212,8 mill. kroner til utvidelse av Ullersmo fengsel med 96 plasser
- 193,6 mill. kroner til utvidelse av Indre Østfold fengsel, avdeling Eidsberg, med 85 plasser
- 10 mill. kroner til videreføring av tilbud til psykisk syke ved Ila fengsel og forvaringsanstalt
- 1,2 mill. kroner knyttet til økt husleie som følge av etablering av byggeprosjekter ved Ila fengsel og forvaringsanstalt

- 3 mill. kroner til arbeidet mot radikaliserings- og voldelig ekstremisme, hvorav 1 mill. kroner til et nytt årsverk ved KRUS med ansvar for opplæringstiltak
- 20 mill. kroner til å gjøre Narkotikaprogram med domstolskontroll permanent og landsdekkende.
- 6,6 mill. kroner til drift av 41 nye fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå ved Hustad, Bergen, Bodø og Kongsvinger fengsel
- 6,3 mill. kroner til drift av ungdomsenhet på Østlandet
- 1,5 mill. kroner til finansiering av driftsutgifter knyttet til omvendt voldsalarm
- 12,5 mill. kroner som følge av oppretting av feil beregning i forbindelse med innføring av nettoføringsordning av merverdiavgift

I tillegg kommer 115 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold og 80 mill. kroner til ordinært vedlikehold over Statsbyggs budsjettkapittel.

Følgende reduksjon er innarbeidet i budsjetttrammen for KDI for 2016:

- Om lag 28 mill. kroner ifm. avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i staten, hvorav om lag 1,3 mill. kroner under kap. 432.
- 0,5 mill. kroner i forbindelse med opprettelse av en enhet som skal inngå og forvalte sentrale rammeavtaler på vegne av statlige forvaltningsorganer
- 7 mill. kroner, KDI, som følge av omdisponeringer under budsjettbehandlingen, jf. Innst. 6 S (2015-2016). KDI bes avvente departementets oppfølging av sistnevnte omdisponering.

KDI skal for 2016 sørge for at KRUS rekrutterer tilstrekkelig slik at det uteksamineres 175 aspiranter (syv klasser), jf. bevilgningen under kap. 432 for 2016.

Unni Gunnes
Ekspedisjonssjef

Lars Engh Førde
Seniorrådgiver

VEDLEGGSLISTE

- vedlegg 1. Instruks for KDI
- vedlegg 2. Rundskriv H-14 / 2015 – Fellesføringer i tildelingsbrevene for 2016
- vedlegg 3. Rundskriv H – 1715 – Digitaliseringsrundskrivet
- vedlegg 4. Handlingsplan for IKT-området for justis- og beredskapssektoren 2016
- vedlegg 5. Budsjettfullmakter og andre fullmakter som delegeres
- vedlegg 6. Budsjettkalender for 2016
- vedlegg 7. Mal for tertialrapporter og årsrapport
- vedlegg 8. Rapporteringsskjema for drift og forvaltning
- vedlegg 9. Retningslinjer for kommunikasjon mellom JD og KDI
- vedlegg 10. Leie av fengselskapasitet i Nederland - Etablering av konsultasjons- og tvisteløsningsprosedyre
- vedlegg 11. Overordnede retningslinjer for tilskuddsforvaltning
- vedlegg 12. Regelverk for tilskuddsordning for frivillige og ideelle organisasjoner innen kriminalomsorgens virksomhetsområde (kap. 430, post 70)
- vedlegg 13. Rapporteringsskjema for IKT-prosjekter
- vedlegg 14. Rundskriv R-117 - Internrevisjon i statlige virksomheter
- vedlegg 15. Rundskriv H-216 – Om normer for energi- og arealbruk i statlige bygg.

Justis- og beredskapsdepartementet sin
instruks for
Kriminalomsorgsdirektoratet
(KDI)

1	INSTRUKSEN SITT VERKEOMRÅDE OG FORHOLD TIL ØKONOMIREGELVERKET	3
1.1	INNLEIING	3
2	DEPARTEMENTET SI STYRING AV VERKSEMDA	3
2.1	FORANKRING AV VERKSEMDA SITT FØREMÅL OG TENESTEOMRÅDE.....	3
2.2	DET OVERORDNA ANSVARET TIL DEPARTEMENTET	4
2.3	MYNDIGHEITA OG ANSVARET TIL VERKSEMDA.....	4
2.3.1	<i>Generelt om verksamda si myndigheit og ansvar .....</i>	<i>4</i>
2.3.2	<i>Ansvarsavklaring og krav til samarbeid med andre verksemder .....</i>	<i>4</i>
2.4	STYRINGSDIALOGEN	4
2.4.1	<i>Styringsdokument og styringssamtalar.....</i>	<i>4</i>
2.4.2	<i>Rapportering .....</i>	<i>5</i>
3	KRAV TIL DEN INTERNE LEIINGA AV VERKSEMDA	5
3.1	MYNDIGHEITA OG ANSVARET TIL VERKSEMDSLEIINGA.....	5
3.2	KRAV TIL PLANLEGGING, GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV VERKSEMDA	5
3.3	KRAV TIL INTERNKONTROLLEN TIL VERKSEMDA	6
3.4	EKSTERN KONTROLL	6
3.5	ANALYSE OG LÆRING	6
4	KRAV KNYTT TIL FØRESEGNENE PUNKT 2.5 OG KAPITLA 3 TIL 8	7
4.1	KONTROLL AV UTGIFTS- OG INNTEKTSTRANSAKSJONER (PUNKT 2.5)	7

1 Instruksen sitt verkeområde og forhold til økonomiregelverket

1.1 Innleiing

Instruksen sitt verkeområde er økonomi- og verksemdstyringa av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), og erstattar økonomiinstruks for Sentralforvaltninga for kriminalomsorga av februar 2004. Instruksen er eit supplement til Reglement for økonomistyring i staten (reglementet) og Finansdepartementet sine føresegnar om økonomistyring i staten (føresegnene).

Økonomiforvaltninga i KDI skal følgje reglementet og føresegnene med dei tilføyningane og presiseringane som kjem fram i denne instruksen. Reglementet og føresegnene gjeld i heilskap, også for områder som ikkje er presisert her.

Der tildelingsbrevet peikar på prioriteringar, styringssignal, oppdrag og utgifts- og inntektsrammer i budsjettåret, gjev instruksen faste føresetnader og krav til verksemda sine system, rutinar og styringsprosessar.

2 Departementet si styring av verksemda

2.1 Forankring av verksemda sitt føremål og tenesteområde

Kriminalomsorga skal sørge for at domfelte gjennomfører straff og stille vareteksplassar til disposisjon for politiet. Verksemda er regulert av straffegjennomføringslova, straffelova og anna lovgiving.

Etter straffegjennomføringslova § 2 skal straff gjennomførast på ein måte som tar omsyn til føremålet med straffa, som motverkar nye straffbare handlingar, som er forsvarleg for samfunnet og som innanfor desse rammene trygger tilfredsstillande forhold for dei innsette. Det skal gis tilbod om gjenoppbyggjande prosess under straffegjennomføringa. Ved varetekstfangsling skal kriminalomsorga legge forholda til rette for å redusere negative verknadar av isolasjon.

Gjennomføringa av straff skal byggje på tiltaka kriminalomsorga har til rådighet for fremjing av den domfelte si tilpassing til samfunnet. Kriminalomsorga skal legge forholda til rette for at den domfelte kan gjere ein innsats for å motverke nye straffbare handlingar.

Saman med andre offentlege etatar skal kriminalomsorga legge til rette for at domfelte og innsette i varetekt får dei tenester som lovgivinga gir dei krav på (straffegjennomføringslova § 4). Samarbeidet skal bidra til ein samordna innsats for å dekke domfelte og innsette sine behov og fremme tilpassing til samfunnet. Kriminalomsorga skal sørge for at straffegjennomføringa på ein forsvarleg måte tar vare på tryggleiken (straffegjennomføringslova § 3).

Aktivitetane og tenesteområda til kriminalomsorga er vidare regulert av internasjonale konvensjonar og bilaterale avtaler Noreg er bunden av. I tillegg legg relevante forskrifter, rundskriv og instruksar rammer for styringa av kriminalomsorga.

KDI har det øvste faglege og administrative ansvaret for kriminalomsorga, jamfør straffegjennomføringslova § 5 andre ledd. Kriminalomsorga omfattar og regionane med underliggende lokale einingar og Kriminalomsorgas utdanningscenter (KRUS).

2.2 Det overordna ansvaret til departementet

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for straffegjennomføringslova og forskriftsmyndigheit etter lova. Straffegjennomføringslova legg vedtaksmyndigheit i behandling av enkeltsakar til lokalt og regionalt nivå. Departementet kan like fullt, innanfor sitt ansvarsområde, styre praksisen til kriminalomsorga gjennom lover og forskrifter, og gjennom generelle instruksar om skjønnsutøving og lovtolking.

2.3 Myndigheita og ansvaret til verksemda

2.3.1 Generelt om verksamda si myndigheit og ansvar

KDI er eit ordinært forvaltningsorgan. Hovudoppgåvene til direktoratet er å sette i verk straffegjennomføringspolitikken og gi fagleg baserte tilskot til utviklinga av regelverk og politikk. Innanfor gjeldande budsjetttrammer og med utgangspunkt i generelle føringar frå departementet, har KDI ansvar for effektiv drift i kriminalomsorga.

2.3.2 Ansvarsavklaring og krav til samarbeid med andre verksemdar

Kriminalomsorga skal gjennom samarbeid med andre offentlege etatar legge til rette for at domfelte og innsette i varetekt får dei tenestene dei etter lova har krav på. Samarbeidet skal bidra til ein samordna innsats for å dekke dei domfelte og innsette sine behov, fremme tilpassinga til samfunnet og legge til rette for eit liv utan kriminalitet. Særleg skal kriminalomsorga legge til rette for eit godt samarbeid med politi- og påtalemyndigheit og elles i strafferettspleia.

KDI skal gjennom tilsynsverksemd, behandling av enkeltsaker og etablering av eit internkontrollsystem, sørge for rettstryggleik og lik behandling av sakene til innsette og domfelte.

KDI har eit særskilt ansvar for å:

- halde samarbeidande instansar godt orientert om praksis, praksisendringar og eventuelt særskilte prosjekt som har konsekvensar for deira saksbehandling og eventuelle prioriteringar
- utarbeide god statistikk, analyse og prognosar
- bidra til at tiltak, prosjekt m.m. som har økonomiske og administrative konsekvensar i ein tidleg fase blir tilstrekkeleg utgreidd. Økonomiske og administrative konsekvensar for forvaltningssamarbeidspartnarar og andre det vedkjem skal kome fram.

2.4 Styringsdialogen

2.4.1 Styringsdokument og styringssamtalar

Mål- og resultatstyring er eit grunnleggande styringsprinsipp i staten, og er forankra i Løyvingsreglementet og Reglement for økonomistyring i staten. Mål- og resultatstyring er å sette mål for kva verksemda skal oppnå, måle resultata og samanlikne dei med dei fastsette måla. Mål og resultatstyring må sjåast i samanheng, og supplerast med, andre formar for styring - til dømes budsjettstyring, regelstyring, kvalitets- og fagstyring og oppgåvestyring. All informasjon kan nyttast til styring, kontroll og læring for å utvikle og betre verksemda. Målsettingane for kriminalomsorga er gitt i straffegjennomføringslova, dei årlege budsjettproposisjonane og i styringsdokumenta frå departementet.

Styringsdokumenta, utanom lover og forskrifter, som ligg til grunn for styringsdialogen er

- tildelingsbrev, supplerande tildelingsbrev og eigne brev med instruksar

- instruksar om skjønnsutøving og lovtolking innanfor gjeldande regelverk
- referat frå styringsmøter og budsjettmøter
- eventuelle referat frå fagmøter

Departementet har jamlege styringsmøter og budsjettmøter med KDI i løpet av året. I tillegg skal ein halde fagmøter. Tidspunkt og tema for styrings- og budsjettmøta går fram av dei årlege tildelingsbreva.

Ved behov for å instruere eller gi styringssignaler til KDI ut over styringsdokumenta som er nemnt over, skal dette alltid vere skriftleg og, i alle viktige saker i særskilde brev eller rundskriv. I hastesaker kan oppdrag unntaksvis bli gitt munnleg, men skal følgjast opp skriftleg så raskt som mogleg. Vi viser òg til retningslinjer for kommunikasjon mellom departementet og direktoratet.

2.4.2 Rapportering

KDI skal rapportere til departementet i tråd med føringane gitt i tildelingsbrevet. Direktoratet har òg eit sjølvstendig ansvar for å rapportere til departementet om andre viktige hendingar og saker som ikkje er dekt i tildelingsbrevet.

3 Krav til den interne leiinga av verksemda

3.1 Myndigheita og ansvaret til verksemdsleiinga

Leiaren av KDI har tittelen direktør. Direktøren er ansvarleg for kriminalomsorga si verksemd og den daglege leiinga av KDI. Direktøren har høve til å delegere fullmakter.

Leiinga skal følge opp avgjersler og sikre at arbeidet i kriminalomsorga bidrar til at resultatmål blir oppnådd. Vidare skal leiinga sikre samordning internt, og sikre heilskapleg styring av regionane og KRUS.

Direktøren skal etablere styringsdialog med regionane og KRUS. Styringsdialogen skal mellom anna sikre at dei sentrale mål- og resultatkrava blir følgt opp. Direktøren er òg ansvarleg for å utarbeide disponeringsbrev. Disponeringsbrev skal vidareformidle, konkretisere og operasjonalisere føringar, oppgåver og tiltak frå departementet sitt tildelingsbrev til KDI.

Det skal vere fastsett eigne instruksar for regionane og KRUS. Føremålet med instruksen er å klargjere myndigheits- og ansvarsforholda, i tillegg til eventuelle føresetnader for, og krav til verksemda sine system, rutinar og styringsprosessar. Utgangspunktet for instruksen er økonomiregelverket i staten. Instruksen bør innehalde naudsynnte utdjupingar og presiseringar av alle delar av økonomiregelverket, med utgangspunkt i føremålet med, rammevilkåra for og eigenarten til verksemda. Direktoratet skal vidare sikre at regionane utarbeider instruksar for sine underliggjande einingar, etter mal frå direktoratet.

3.2 Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av verksemda

KDI skal utarbeide interne styringsdokument i form av verksemdsplan, årsplan eller tilsvarande, samt budsjett og prognosar. Avvik skal rapporterast for å sikre moglegheit for oppfølging av rekneskap og resultat.

Organiseringa, rutine og retningslinjene til KDI skal fremme effektivitet i kriminalomsorga. For å sikre legitimitet og tillit, er openheit om regelverk og praksis viktig. KDI skal, i tråd med offentleglova, sikre at materiale som viser korleis regelverket blir praktisert er ope tilgjengeleg.

KDI skal ha eit strategisk planverk for verksemda. I den strategiske planen skal dei overordna måla og styringssignala som følgjer av straffegjennomføringslova og dei årlege budsjettløyvingane, saman med kriminalomsorga sine behov, konkretiserast. Utgangspunktet for det strategiske planverket skal vere Prop. 1 S. og andre relevante meldingar og proposisjonar frå regjeringa, innstillingar frå Stortinget og stortingsvedtak. Departementet skal vere orientert om innhaldet i planen og implementeringa av den. Rundskriv og retningslinjer som KDI utarbeider og som omhandlar regelverk eller regelverksforståing av prinsipiell karakter, skal vere sendt til departementet før utsending.

KDI har eit sjølvstendig ansvar for å orientere departementet dersom det oppstår vesentlege avvik i gjennomføringa av prioriterte oppgåver eller ved andre forhold som kan verke inn på resultatmåla. Dersom KDI meiner at det som blir formidla gjennom rammer og retningslinjer er uklart, har verksemda eit sjølvstendig ansvar for å ta saka opp skriftleg med departementet. Dersom KDI ser at gjeldande regelverk kan ha/har vesentlege utilsikta konsekvensar, skal KDI snarleg informere departementet om dette. KDI skal òg uoppmoda gi departementet melding dersom direktoratet ser moglege forbetringstiltak departementet kan sette i verk (endringar i lov, forskrift eller instruks), som kan bidra til å nå overordna politiske målsettingar. Departementet vil òg kunne be om særskilte evalueringar i samband med praksis- og regelverksendringar.

3.3 Krav til internkontrollen til verksemda

KDI si leiing har eit sjølvstendig ansvar for å ivareta verksemdas internkontroll. Avvik skal registrerast i Kriminalomsorgas Internkontrollsystem (KIKS). Gjennom bruk av risikostyring skal etaten på ein systematisk måte identifisere, vurdere, behandle og følgje opp hendingar som kan verke negativt inn på resultatata. Risikostyring skal vere integrert i dei ordinære styringsprosessane i etaten.

KDI skal sørge for risikovurderingar på overordna nivå. Desse skal være relatert til mål- og resultatkrava for verksemda. Der risikoen er vurdert høg, skal risikoreduserande tiltak setjast i gang innanfor verksemda sine fullmakter. Det skal òg vurderast om resterande risiko er akseptabel. KDI skal også sikre at risikovurderingar blir nytta i styringa i heile kriminalomsorga. Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innanfor eit samla rammeverk for styring og kontroll.

KDI skal rapportere om korleis eventuelle merknadar frå Riksrevisjonen blir følgt opp, og om problema er løyst. Det skal rapporterast på konkrete tiltak som er sett i gang, og effekten av desse.

3.4 Ekstern kontroll

Direktoratet skal legge til rette for ekstern kontroll og tilsyn. Aktørar som driv ekstern kontroll med kriminalomsorga er tilsynsråd, Sivilombodsmannen, Riksrevisjonen og Den europeiske komité for førebygging av tortur og umenneskeleg eller nedverdige behandling eller straff (CPT).

3.5 Analyse og læring

Verksemda i kriminalomsorga skal vere kunnskapsbasert. KDI har ansvar for å samle inn relevant statistikk, og gjennom forskning, analysar og evalueringar vere ein pådrivar i kunnskapsutviklinga i etaten. Eksisterande praksis skal fortløpande evaluerast og må endrast ved behov. Ny kunnskap skal aktivt takast i bruk for vidareutvikling av ei effektiv og formålstenlig kriminalomsorg.

4 Krav knytt til føresegnene punkt 2.5 og kapitla 3 til 8

Krava lista opp her kjem i tillegg til krava nemnt i økonomireglementet punkt 2.5 og kapitla 3 til 8.

Aktiviteten til KDI skal skje innanfor gjeldande budsjetttrammer. I tråd med intensjonane i reglementet skal budsjettet fordelast på tidsperiodar innanfor budsjettåret på ein formålstenleg måte, avhengig av erfaringsbaserte inntekts- og forbruksmønster. Dette er for å sikre kontinuerleg kontroll med at forbruket er i samsvar med gitt løyving, og at det ikkje oppstår meir- eller mindreforbruk.

Dersom det oppstår uventa utgifter i løpet av året skal desse dekkast ved omdisponering innanfor den gitte ramma. Dersom KDI ikkje finn dekning for utgiftene ved å utnytte budsjettfullmakter ved omdisponeringar, må KDI vurdere reduksjonar i den planlagde aktiviteten. Dersom det oppstår vesentlege endringar i dei føresetnadene og premissane som er lagt til grunn i tildelingsbrevet, skal det vere dialog mellom KDI og departementet før eventuelle tiltak og vedtak blir fatta.

Delegerte fullmakter skal alltid handterast i samsvar med gjeldande lover og reglar, retningslinjer og intensjonar for korleis fullmaktene skal brukast. Plikta til å følge generelle reglar som gjeld statsforvaltninga, gjeld tilknytte verksemder på same måte som for departementet.

Vi viser elles til rettleiaren for statleg budsjettarbeid der mellom anna bruk av unntaksparagrafar i løyvingireglementet er omtalt, jf. www.regjeringen.no/fin.

4.1 Kontroll av utgifts- og inntektstransaksjoner (Punkt 2.5)

Budsjettering og føring av rekneskap (kap. 3.2.3 i føresegnene)

KDI skal utarbeide ein detaljert kontoplan for løyvingerekneskapet i tråd med gjeldande prinsipp. Endringar som tar for seg fordeling av utgifter på postnivå skal bli lagt fram for JD. JD kan også stille nærmare krav til KDI sine internrekneskapar og rapporteringa frå desse.

Tilvising av lønn til direktøren (Kap. 5.1 og 5.2 i føresegnene)

Departementet delegerer til assisterande direktør å føre oppsyn med tilvising av utleggsrefusjonar og andre oppgåvepliktige tilleggsytingar til direktøren.

Tilskotsforvaltning (kap. 6.3 i føresegnene)

Tilskotsordningar som direktoratet administrerer skal følgje regelverk og retningslinjer gitt av JD.